

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1979

BRNO 1981

NÁLEZY KULTURY S KERAMIKOU LINEÁRNÍ A KULTURY LATĚNSKÉ V RACKOVÉ

/okr. Gottwaldov/

Jana Langová, Oblastní muzeum jihovýchodní Moravy Gottwaldov

V květnu 1979 byla při zjišťovací sondáži na sídlišti kultury s keramikou lineární v trati "Skalka" na katastru obce Racková zachycena pravděpodobně část objektu této kultury. Z hloubky 30 - 40 cm pod povrchem byla vyzvednuta téměř celá nádoba bombovitého tvaru s plastickou výzdobou. V těsné blízkosti této nádoby bylo nalezeno několik střepů z dalších nádob, 3 drobné rohovcové čepelky a 1 čepelka z radiolaritu a větší množství mazanice.

Popis nálezu: poněkud asymetrická nádoba bombovitého tvaru s dobře vyznačeným plochým dnem a s poměrně vysoko položenou výdutí. Výzdoba je tvořena 3 symetricky rozloženými plasticky členěnými výčnělky pod okrajem a 3 válcovitými výčnělky s důlkem ve vrcholu na max. výduti. Plastické výčnělky v horní i spodní řadě jsou navzájem spojeny obvodovou a krokvicovou linií prstových dvojdužků. Po vrch nádoby je vyhlazený, barva - od okrově hnědé přes oranžově hnědou po šedo hnědou, s šedočernými skvrnami. Materiál tvoří poměrně jemně plavená hlína, obsahující drobné křeménky a malé množství slídy. Rozměry: v. 262 mm, Ø okr. ca 250 mm, Ø max. výdutě ca 350 mm, Ø dna 125 mm.

Nález je možno datovat do II. fáze LnK.

Z povrchových sběrů na tomto sídlišti v letech 1978 a 1979 pochází poměrně velká kolekce broušené industrie /kopytovité klíny, kopytovité sekerky, mlaty/, zmotěrky s rozšterači i četné nálezy industrie štípané /radiolarit, obsidián, rohovec, příp. pazourek/.

V téže trati byl při povrchovém sběru v květnu 1979 nalezen tuhový okrajový střep z mísy, patřící kultuře laténské.

Funde der Kultur mit Linearbandkeramik und der latènezeitlichen Kultur in Racková /Bez. Gottwaldov/. Auf der Siedlung mit Linearkeramik in Racková in der Flur "Skalka" /Bez. Gottwaldov/ wurde bei einer Feststellungs sondage der Teil eines Objektes erfasst, von wo ein fast ganzes bombenförmiges Gefäß mit plastischer Verzierung, einige Scherben von weiteren Gefäßen, 4 Klingen und eine grössere Menge an Lehmewurf geborgen wurden. Den Fund kann man in die II. Phase der LnK datieren.

Bei Lesefunden in derselben Flur hat man einen Randscherben von einer Schüssel aus Graphitmaterial gefunden, die der Latène-Kultur angehört.

OSADA LIDU S LINEÁRNÍ KERAMIKOU U LHOTY

/okr. Přerov/

Jiří Pavelčík, AÚ ČSAV Brno

Pracovníci expozitury Opava a členové Kroužku dopisujících členů ČSSA provedli v dubnu roku 1979 záchrannou akci v západní části katastru obce Lhota /okr. Přerov/. Meliorační práce se uskutečnily na ploše vymezené silnicí Lhota - Týn nad Bečvou /východní hranice/, severozápadní okraj obce a silnice Lhota - Pavlovice /jižní okraj/, okraj lesa na hraně vysoké terasy Bečvy /severní okraj/ a polní cesta do Hlinska /západní okraj/. Terénními pracemi byla zasažena známá aurignacká stanice při silnici Týn nad Bečvou - Lhota, o níž bude referováno B. Klímou na jiném místě a osada lidu s lineární keramikou. Ta se rozkládá na sprašové návěži, přimykající se v délce ca 400 m k severní straně silnice Týn - Pavlovice a k severozápadnímu okraji obce. Osada lidu s vypíchanou keramikou, o níž referoval autor v PV 1978, leží 100 - 150 m jižněji.

Jak jsem již uvedl, zaujala osada táhlou sprašovou návěží, ležící na diluviálních štěrcích. Nad objekty se mimo ornici nacházela poměrně mohutná vrstva /15 - 20 cm/ černozemě nebo žlutky, patrně eolického původu, což způsobilo, že se nám nepodařilo osadu objevit při terénním průzkumu. Jak ukázal rozbor celé meliorované plochy i jejího okolí, váže se osídlení pouze na spraš. Výhodné polohy /stratigraficky umístěné ostrožny s vodními zdroji, atd./, mající za podloží štěrky, jsou neosídleny. Obdobnou situaci můžeme pozorovat i v sousedním Hlinsku a vůbec v širokém prostoru Moravské brány.

Při záchranné akci se nám podařilo zaměřit všech 28 objektů zachycených melioračními rýhami. Řada z nich představuje velké stavební jámy a hliníky, ostatní můžeme klasifikovat jako sklípky, případně menší jámy hospodářského účelu. Získaný keramický materiál datuje lokalitu do fáze "notových hlaviček".

Literatura:

J. Pavelčík, Neolitické sídliště ve Lhotě u Lipníku, PV 1978, Brno 1980, 15.

Niederlassung der Träger der Linearbandkeramik bei Lhota /Bez. Přerov/. Bei Meliorationsarbeiten hat man beim nordwestlichen Rande der Gemeinde eine Niederlassung der Linearbandkeramiker erfasst. Angestellten des AÚ ČSAV gelang es 28 Siedlungsobjekte zu vermessen. Die geborgene Keramik datiert die Siedlung in die "Notenkopfphase".

NOVÉ PRAVĚKÉ NÁLEZY Z "VELKÉ SKÁLY" U SENORAD

/okr. Třebíč/

Pavel Košťuřík, UJEP Brno

Na podzim roku 1979 nalezl V. Pelc z Ketkovic se svou vnučkou na výšinném sídlišti u Senorad pravěké keramické fragmenty a jednu rohovcovou čepelku. Charakteristické jsou především keramické zlomky zdobené výčnělky, které řadí získaný keramický materiál do období kultury s moravskou malovanou keramikou. Kromě toho byla nalezena i část misky, náležející rovněž do keramické náplně této kultury.

Uvedené nálezy pocházejí z prostoru kolem rozoraného pravěkého valu v jižní části opevněného výšinného sídliště.

Neue vorgeschichtliche Funde von "Velká skála" bei Senorady /Bez. Třebíč/. Im Herbst des Jahres 1979 fand V. Pelc aus Ketkovic mit seiner Enkelin Bruchstücke vorgeschichtlicher Keramik auf der Höhensiedlung bei Senorady. Die Funde reihen sich in den Zeitabschnitt der Kultur mit mährischer bemalter Keramik.

SPEKTRÁLNÍ ANALÝZY MĚDĚNÝCH PŘEDMĚTŮ JORDANOVSKÉ KULTURY Z BRNA - NOVÉHO LÍSKOVCE

/okr. Brno - město/

Ladislav Págo, AÚ ČSAV Brno

Studium nejstarších měděných a bronzových předmětů z hlediska jejich chemického složení má podstatný význam především pro řešení otázky pravěké metalurgie, t.j. těžby a zpracování suroviny, její technologie, provenience, atd.

Objasnění této problematiky úzce souvisí s bližším poznáním způsobu života lidí v určitém kulturním období, stupněm jejich vývoje, úrovni výroby a podobně. Jejich pracovní, technické i technologické znalosti se promítají do zpracovávaných materiálů nebo hotových výrobků, z nichž je pak možno vyčíst řadu poznatků a údajů k doplnění a hodnocení sledovaného časového úseku.

Dosavadní zkušenosti a poznatky naznačují, že právě nejstarší měděné resp. bronzové předměty a znalost jejich chemického složení pomohly objasnit vývojovou řadu zpracovávané suroviny, která byla používána od nejstarších dob lidské činnosti. Materiál předložený ke spektrální analýze pochází z období eneolitu, kdy se kovové nálezy vyskytují ještě poměrně zřídka. Surovina nebo hotové výrobky z tohoto období jsou vyrobeny většinou z ryzí /čisté/ mědi a vyznačují se kromě hlavního obsahu mědi, nepatrným stopovým znečištěním některými doprovodnými prvky.

Spektrální analýze byly podrobeny zlomky měděných předmětů, poměrně značně prokorodované, jenom

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1979

- Vydává: Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor: akademik Josef Poulík
Redaktoři: Dr. A. Medunová, Dr. J. Meduna, Dr. J. Říhovský
Překlady: Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby: doc. Dr. B. Klíma, A. Malinková, A. Šik
Na titulním listě: závěsný zámek ze středověkého hrádku Kepkova
Tisk: Moravské tiskařské závody, n.p. Olomouc, závod Gottwaldov,
provoz 34 - Kyjov
Evidenční číslo: ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis: 450 kusů - neprodejné